

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Відокремлений структурний підрозділ «ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ»
Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ВСП «ІІНО КНУБА»

О. С. Даневич

серпень 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичні інститути та процеси

(назва навчальної дисципліни)

галузь

знань

освітня

програма

спеціальність

28 «Публічне управління та адміністрування»

Публічне управління та адміністрування

281 «Публічне управління та адміністрування»

Київ – 2020 рік

Силабус навчальної дисципліни «Політичні інститути та процеси» для студентів ВСП «ІНО КНУБА» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», (галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»), 2020. 14 с.

Розробник: Кубанов Руслан Анатолійович, кандидат педагогічних наук, доцент, професор Всесвітньої академії природознавства, професор Міждисциплінарної академії наук України, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти, член-кореспондент Української академії акмеології, член-кореспондент Академії будівництва України, доцент кафедри економіки та менеджменту Відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури».

Силабус затверджено на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від “30” серпня 2020 року № 12/1

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ д.е.н., професор І. В. Новикова
(підпис)

“30” серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
		<i>Майнор «Публічне урядування»</i>
		Рік підготовки:
		4
		Семестр
		8
Загальна кількість годин – 180 год. (6 кредитів ЄКТС)	<u>Галузь знань:</u> 28 «Публічне управління та адміністрування». <u>Спеціальність:</u> 281 «Публічне управління та адміністрування» <u>Освітня програма:</u> Публічне управління та адміністрування	
	<u>Рівень вищої освіти:</u> <u>Перший (бакалаврський)</u>	Лекції 6 год.
		Практичні, семінарські
		4 год.
		Лабораторні
		-
		Індивідуальне завдання
		-
		Самостійна робота
		170 год.
		Індивідуальна робота (контрольна робота) студентів під керівництвом викладача:
		+
		Вид контролю:
		Іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою засвоєння даної навчальної дисципліни є формування у студентів професійних компетентностей щодо їхнього вміння самостійно аналізувати суть політичних явищ і процесів та приймати виважені рішення, що сприятимуть подальшій демократизації українського суспільства, інтеграції його в світове співтовариство.

Для досягнення мети поставлені такі основні *завдання*:

- засвоєння основних принципів формування сучасної політичної системи, обґрунтування актуальних політичних проблем;
- формування компетентностей щодо самостійного критичного аналізу політичних процесів та оцінки їх впливу на політичні рішення.

«Політичні інститути та процеси» – навчальна дисципліна, що вивчає інструментарій прийняття політичних рішень з урахуванням мінливості внутрішнього та зовнішнього політичного середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- об'єкт, предмет і методи політичної науки, її структуру та функції;
- понятійний та категорійний апарат політичної науки;
- історію розвитку політичної думки, особливості генези національних політичних шкіл;
- основні світові та вітчизняні політичні школи, концепції і напрямки;
- визначення, походження, структуру та механізм функціонування політичної системи, державної влади, партійних систем;
- сутність політичних інститутів;
- поняття «опозиція» та її роль в житті суспільства;
- значення політичної еліти та політичного лідерства в державі.

вміти:

- орієнтуватися в основних напрямках політичної думки;
- визначати теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти політичного знання, їх роль і функції у підготовці політичних рішень;
- аналізувати сутність політичної влади, держави, політичного життя;
- розрізняти політичні відносини і процеси, суб'єкти і об'єкти політики;
- класифікувати політичні системи і режими, партійні та виборчі системи;
- аналізувати міжнародні політичні процеси, місце та роль України в сучасному світі;
- володіти навиками політичної культури; застосовувати політологічні знання у своїй професійній діяльності.

Курс спрямований на розвиток наступних *компетентностей* студентів:

Інтегральна компетентність: Здатність налагоджувати вертикально-горизонтальну взаємодію в системі політичних інститутів, із урахуванням інтересів громадянського суспільства.

Загальні компетентності:

- Здатність працювати автономно та в команді.
- Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, зокрема, володіння методологією аналізу діяльності громадсько-політичних об'єднань та навичками її застосування до українських суспільно-політичних реалій, аналізу політичних процесів.
- Здатність визначати форми і методи організації вертикально-горизонтальної взаємодії на різних етапах розробки та впровадження політики.
- Здатність до роботи з інформаційними ресурсами і базами даних та використання інформаційних технологій.
- Здатність до абстрактного та логічного мислення й генерування нових ідей.

- Здатність до практичного використання інструментарію громадсько-політичної участі, ведення політичного дискурсу та здійснення політичного впливу.

Фахові компетентності:

- Здатність приймати рішення в умовах, що потребують застосування нових підходів та передбачають участь різних суб'єктів публічного управління.
- Здатність визначати форми і методи організації вертикально-горизонтальної взаємодії на різних етапах розробки та впровадження політики.
- Здатність до самостійного прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах із застосуванням нових підходів і прогнозування з розумінням необхідності відповідати за результати своєї діяльності.
- Здатність до здатності налагодження взаємозв'язку з громадянами з метою зрозумілого і недвозначного донесення до них власної позиції і висновків.
- Здатність організовувати ефективні комунікації у суспільно політичній сфері та сфері взаємовідносин з недержавними акторами.
- Здатність визначати сутність, чинники політичного іміджу і конфлікту.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Влада і громадянське суспільство: проблема взаємодії. Влада як явище суспільного життя. Сутність політичної влади та її визначення в нормативно-формалістичній, органістичній, суб'єктно-психологічній, індивідуально-соціологічній та марксистській концепціях. Співвідношення державної та політичної влади. Складові державної влади: законодавча, виконавча, судова, їх взаємодія. Форми та механізми політичної влади: панування, політичне керівництво, управління. Поділ форм політичної влади за критерієм головного суб'єкта правління: монархія, тиранія, аристократія, олігархія, демократія. Функції механізму політичної влади: інтегративна, регулятивна, мотиваційна, стабілізуюча. Структура владних відносин і механізмів політичної влади. Політика як засіб регулювання економічних, соціальних і духовних відносин у суспільстві.

Тема 2. Розвиток демократії та становлення громадянського суспільства в сучасній Україні. Історія розвитку політичної думки. Політичні вчення Стародавньої Греції, Риму. Політичні погляди Платона й Арістотеля. Політичне вчення епохи Відродження. (Д. Локк, Т. Гоббс, Ж.-Ж. Руссо). І. Кант про правову державу. Г. Гегель про громадянське суспільство. М. Вебер як класик західної політології. Розвиток української політичної думки. Політичні ідеї часів Київської Русі. Ідеї соціальної й національної рівності (С. Оріховський – Роксолан, Ю. Дрогобич, М. Смотрицький, С. Зизаній). Конституція П. Орлика. Політична думка України XIX – поч. XX ст. (М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко, М. Драгоманов, І. Франко, М. Міхновський). Концепція Української державності (В. Липинський, Д. Донцов, Ю. Липа, І. Лисяк – Рудницький). Новітня українська державність («Декларація про державний суверенітет України», «Акт про державну самостійність України», «Конституція України» 1996р.).

Тема 3. Політичні системи. Сутність і типи політичних систем. Поняття «політична система суспільства». Політична система як механізм влади та фактор стабілізації і розвитку суспільного життя. Характерні риси політичної системи суспільства. Типологія політичних систем. Характеристика структурних елементів

політичної системи. Системоутворюючі засади та основні функції політичних систем. Основні фактори ефективності політичної системи. Структурні елементи політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікаційна, нормативно-регулятивні складові.

Тема 4. Політичний режим. Сутність і види політичного режиму. Поняття «політичний режим» та параметри його визначення. Форма політичного (державного) режиму як безпосередній засіб реалізації державної влади. Види політичного режиму: демократичний та недемократичний. Якісні характеристики політичного режиму. Основні признаки демократичного режиму. Особливості та відмінності авторитарного та тоталітарного режиму. Типологія політичного режиму.

Тема 5. Тенденції до змін сучасних політичних систем. Світовий політичний процес. Поняття, суб'єкти, закономірності та тенденції до змін світового політичного процесу. Основні концептуальні ідеологічні засади сучасних політичних процесів. Сучасні радикальні ідеології неокомунізму, неофашизму. «Демократичний соціалізм» – ідеологія і практика сучасної соціал-демократії. Ідеологія неоконсерватизму, сутнісний аналіз. Неолібералізм як ідейно політична доктрина.

Тема 6. Аналіз рівня стабільності політичної системи в сучасній Україні. Фактори стабільності політичної системи в Україні. Показники рівня стабільності політичної системи в сучасній Україні. Напрямки підвищення рівня стабільності політичної системи в сучасній Україні. Методи аналізу рівня стабільності політичної системи. Використання соціологічного, структурно-функціонального, історичного методів політичного аналізу.

Тема 7. Система політичних інститутів: порівняльна характеристика. Держава як політичний інститут, засіб публічної влади. Основні підходи у визначенні сутності держави. Теорії виникнення держави. Інститути державної влади, їх характеристика. Форми правління і устрою: президентська, парламентська. Держава і громадське суспільство. Сутність громадського суспільства, основні умови його формування. Формування громадського суспільства в сучасній Україні.

Тема 8. Політичний менеджмент та політичний маркетинг. Політичний менеджмент. Політичний менеджмент: поняття та зміст. Типології політичного управління. Політичний маркетинг. Поняття політичного маркетингу та його сутність. Функції політичного маркетингу. Маркетинг органів державної влади.

Тема 9. Практичний політичний аналіз. Особливості методології і методики прикладного аналізу політики. Методологічні підходи до прикладного політичного аналізу: клієнт – проблемно-орієнтований підхід; гетерогентність концептуально-методологічної бази; інструментальний мультипліцизм; поєднання – емпіричного і нормативного підходів. Методи вимірювання політичного аналізу. Методики практичного політичного аналізу (трендовий, ситуаційний). Комбінації методів і процедур для вирішення конкретної задачі, визначення послідовності та їх використання. Методи збору, переробки, і виробництва політичної релятивної інформації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	заочна форма навчання			
	Усього	в тому числі		
		Лекції	Практичні	СРС
1	2	3	4	
Тема 1. Влада і громадянське суспільство: проблема взаємодії. Влада як явище суспільного життя.	15	2		20
Тема 2. Розвиток демократії та становлення громадянського суспільства в сучасній Україні.	13			20
Тема 3. Політичні системи.	15		2	20
Тема 4. Політичний режим.	15	2		20
Тема 5. Тенденції до змін сучасних політичних систем.	13			20
Тема 6. Аналіз рівня стабільності політичної системи в сучасній Україні.	15	2		20
Тема 7. Система політичних інститутів: порівняльна характеристика.	15		2	20
Тема 8. Політичний менеджмент та політичний маркетинг.	13			20
Тема 9. Практичний політичний аналіз.	6			10
Усього годин:	180	6	4	170

5. Теми практичних занять

Тема 1. Політичні системи

1. Сутність і типи політичних систем.
2. Політична система як механізм влади та фактор стабілізації і розвитку суспільного життя.
3. Характерні риси політичної системи суспільства.
4. Типологія політичних систем.
5. Характеристика структурних елементів політичної системи.
6. Системоутворюючі засади та основні функції політичних систем.
7. Основні фактори ефективності політичної системи.
8. Структурні елементи політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікаційна, нормативнорегулятивні складові

Питання для обговорення:

1. У чому полягає методологічне значення поняття "політична система суспільства"?
2. Як співвідносяться поняття "політична система суспільства" і "політична організація суспільства"? Вкажіть спільне і відмінне.
3. Розкрийте основне спрямування американської моделі політичної системи та покажіть її відмінність від західноєвропейської? Занотуйте свою відповідь.

4. Політична система – це діалектична єдність ідеологічного, функціонального, регулятивного та інституціонального чинників. Чи ви згодні з таким висновком? Прокоментуйте.

Тема 2. Система політичних інститутів: порівняльна характеристика

1. Держава як політичний інститут, засіб публічної влади.
2. Основні підходи у визначенні сутності держави.
3. Інститути державної влади, їх характеристика.
4. Держава і громадське суспільство.
5. Сутність громадського суспільства, основні умови його формування.
6. Формування громадського суспільства в сучасній Україні.

Питання для обговорення:

1. За яких умов виникає держава? Назвіть 4 – 5 чинників.
2. До найважливіших ознак держави відносять наявність публічної влади та її суверенітет. Що таке суверенітет влади?
3. Проаналізуйте, чому пострадянські країни розглядаються переважно як слабкі держави. Скористайтесь такими характеристиками, як відсутність монополії на легітимне насильство та відсутність верховенства права.
4. Спробуйте підтвердити або спростувати твердження про наявність на пострадянському просторі в нових суверенних державах передумов та ознак авторитарного президентського правління.

6. Самостійна робота студентів

Назва тем	Кількість годин
Тема 1. Влада і громадянське суспільство: проблема взаємодії. Влада як явище суспільного життя.	20
Тема 2. Розвиток демократії та становлення громадянського суспільства в сучасній Україні.	20
Тема 3. Політичні системи.	20
Тема 4. Політичний режим.	20
Тема 5. Тенденції до змін сучасних політичних систем.	20
Тема 6. Аналіз рівня стабільності політичної системи в сучасній Україні.	20
Тема 7. Система політичних інститутів: порівняльна характеристика.	20
Тема 8. Політичний менеджмент та політичний маркетинг.	20
Тема 9. Практичний політичний аналіз.	10
Усього годин:	170

7. Тематика контрольних робіт

1. Політико-адміністративне управління як функція державної влади.
2. Моделі взаємовідносин політиків і державних службовців.
3. Політико-адміністративні інтеракції в умовах сучасних українських реалій.
4. Політичні аспекти взаємовідносин законодавчої і виконавчої влади.
5. Зв'язки з громадськістю у діяльності органів влади.
6. Політичний маркетинг у політико-адміністративному управлінні.
7. Забезпечення політичної стабільності і сталого розвитку інститутами політико-адміністративного управління.
8. Технології прийняття політико-управлінських рішень: вітчизняний і зарубіжний досвід.
9. Комунікаційні технології у політико-адміністративному управлінні
10. Ціннісний імператив публічного управління в Україні.
11. Ціннісні засади функціонування державно-владної еліти в громадянському суспільстві.
12. Духовно-ціннісні засади формування національної свідомості
13. Ціннісні виміри публічно-управлінської діяльності в Україні
14. Культурно-мотиваційні особливості публічно-управлінських відносин в Україні.
15. Вплив громадянських комунікацій на формування позитивного іміджу органів місцевого самоврядування.
16. Громадянські ініціативи в розвитку комунікацій між державою та суспільством в Україні.
17. Громадські організації в суспільно-політичній системі сучасної України: стан і перспективи розвитку особливості професіоналізму публічних управлінців: його компоненти.
18. Особливості Інституту президентства в Україні
19. Особливості прийняття управлінських рішень в системі публічного управління
20. Становлення інституту політичного лідерства в Україні.
21. Формування сучасної політико-управлінської еліти.
22. Політична посада та особливості її функціонування.
23. Ефективність публічного управління: критерії та моделі.
24. Історичний досвід підготовки управлінських кадрів в Україні.
25. Реалізація принципів етнонаціональної політики держави
26. Механізми формування національної ідентичності в умовах децентралізації.
27. Шляхи формування національної ідентичності в умовах глобалізації.
28. Політична відповідальність як основа демократичного управління.
29. Роль політичного вибору у процесі прийняття політико-управлінських рішень.
30. Лідерство політичне і на державній службі.
31. Публічна політика щодо партнерства влади і громади.
32. Опозиція як політичний інститут та демократичний чинник публічної політики
33. Участь політичних партій в публічному управлінні.
34. Забезпечення принципів демократичного врядування в роботі органу публічної влади (органу місцевого самоврядування)
35. Конфлікти інтересів у професійній діяльності державних службовців (службовців органів місцевого самоврядування) і засоби їх попередження
36. Механізми надання державної послуги в органі виконавчої влади (органі місцевого самоврядування)
37. Політичні еліти та їх вплив на публічне управління

38. Групи інтересів та їх вплив на формування публічної політики.
39. Механізми взаємодії влади і громади.
40. Громадський контроль
41. Особливості громадянського суспільства в Україні
42. Етикет та протокол офіційної публічної комунікації
43. Демократія як політичний ідеал та управлінська практика
44. Публічна політика щодо партнерства влади і громади.

Кожний студент виконує письмову контрольну роботу на одну із тем, які нижче пропонуються. Обсяг роботи 20-25 сторінок рукописного або друкованого тексту.

Викладач надає консультації студентам з методики написання контрольної роботи. Вибір тем вільний, виходячи з інтересів та зацікавленості студента.

Щоб контрольна робота була змістовною, необхідно приділити увагу добору матеріалу. А для цього рекомендується використати декілька джерел. Перш за все потрібно з'ясувати, яка існує література з теми контрольної роботи, скласти її список. Дозволяється користуватися електронними джерелами (електронні енциклопедії та бібліотеки на фізичних носіях, Інтернет).

Контрольна робота включає в свою структуру чотири частини: зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаної літератури.

Вступ. Цей компонент не потребує цитувань (хоч вони допускаються), великої кількості абстрактних розмірковувань і великого обсягу. Обов'язково виділити предмет опису, обґрунтувати тему, яку висвітлюєте в контрольній роботі, вказавши на персоналії, які працювали над даним питанням, назвати їх праці. Це треба робити чітко й логічно, щоб обсяг вступу не перевищував 15% від обсягу роботи.

Основна частина. Контрольна робота пишеться самостійно, але рекомендується широке використання цитат, оскільки контрольна робота не є авторським твором. Цитований матеріал в основній частині, незалежно від форми цитування – дослівно (в лапках), світоглядно-змістового (своїми словами із зазначенням авторства матеріалу, який використовується), не повинен перевершувати 30% роботи.

Загальний обсяг основної частини становить приблизно 10-18 сторінок.

Висновки. Це – підсумок контрольної роботи. Тут потрібно чіткість, точність, лаконічність. Формулюються основні висновки із всього сказаного, вказуються питання, які вдалося висвітлити більш-менш повно, та ті, які потребують подальшої роботи.

В кінці контрольної роботи подається список використаної літератури.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її.

Репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком.

Проблемного виконання: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення).

Частково-пошуковий.(евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів).

Дослідницький: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Інформаційно-повідомляючий метод викладання і виконавчий метод учіння. Передбачають викладання навчального матеріалу без докладного пояснення, узагальнення й систематизації, а студенти — заучують його без достатнього аналізу та осмислення;

Пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод учіння. Викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння студентами (студенти засвоюють матеріал на рівні розуміння і запам'ятовування);

Інструктивно-практичний метод викладання і продуктивно-практичний метод учіння. Викладач інструктує студентів словесними, наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії; студенти за допомогою вправ відшліфують різні уміння і навички.

Пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод учіння. Викладач частину навчального матеріалу подає в готовому вигляді, іншу частину — через проблемні завдання; студенти засвоюють навчальний матеріал як за допомогою репродуктивного, так і творчого, дослідницького методу.

Спонукальний метод навчання і пошуковий метод. Викладач ставить перед студентами проблемні питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність; студенти самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача.

9. Методи контролю

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення консультацій, опитуванням на семінарських (практичних) заняттях.

Засобом підсумкового контролю є іспит.

10. Розподіл балів, які студенти отримують студенти

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Результати роботи студентів на лекціях;
2. Результати роботи студентів на практичних заняттях;
3. Якість виконання контрольної роботи.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Робота студентів на лекціях

Максимальна кількість балів за роботу на лекціях дорівнює:

10 балів × 3 лекцій = 30 балів.

Критерії оцінювання:

10 – студент уважно слухає викладача і ретельно конспектує теоретичний матеріал;

5 – студент присутній на занятті, але не уважно слухає викладача, неохайно конспектує теоретичний матеріал;

0 – відсутність на лекційному занятті.

2. Робота студентів на практичних заняттях

Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює: 15 балів × 2 п. з. = 30 балів

Критерії оцінювання:

15 – ґрунтовна відповідь, відображення власної позиції, активна участь у дискусіях;

10 – правильна відповідь, активна участь у дискусіях;

5 – відповідь неточна або неповна, пасивна участь у дискусіях;

0 – відсутність на практичному занятті.

3. Контрольна робота

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи дорівнює = 40 балів.

Критерії оцінювання:

40 – правильна відповідь;

20-39 – відповідь неточна або неповна;

10-19 – відповідь неточна або неповна;

0 – відповідь неправильна або відсутня

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$R C = 10 \times 3 + 15 \times 2 + 40 = 100 \text{ балів}$$

Таким чином, рейтингова шкала з дисципліни складає $R = R C = 100$ балів.

Студенти, які набрали протягом семестру рейтинг з кредитного модуля менше $0,6R$ зобов'язані виконувати залікову контрольну роботу.

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($0,6R$)

мають можливості:

а) отримати залікову оцінку (залік) так званим автоматом; відповідно до набраного рейтингу;

б) виконувати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки. При цьому попередній рейтинг студента з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи.

Критерії підсумкового оцінювання

Сума балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	Відмінно (A)	Відмінно	Зараховано
82-89	Дуже добре (B)	Добре	
74-81	Добре (C)		
64-73	Задовільно (D)	Задовільно	Не зараховано
60-63	Достатньо (E)		
35-59	Незадовільно (FX)	Незадовільно	
1-34	Неприйнятно (F)		

11. Методичне забезпечення

Робоча програма (розглянута та схвалена на засіданні кафедри). Плани занять, конспект лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо. Методичні розробки для проведення окремих занять.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Аналіз політики для потреб лобістської кампанії. Навч. посіб. / Фонд «Європа XXI», Т-во Лева. – К., 2007. – 212 с. (Б-ка Шк. громад. лобіюван- ня). – Бібліогр.: с. 184.

2. Бабінова О. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю як предмет теоретичного аналізу // Вісник УАДУ. – 2004. - № 3. – с. 345 – 353.

3. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рілейшнз : монографія / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2005. – 440 с
4. Біла книга громадської участі у процесі прийняття рішень на місцевому рівні. Проект «Громадянин і держава: розвиток партнерства для ефективного врядування в Україні» [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://parlament.org.ua/upload/docs/White_paper_UKR_ed.pdf.
5. Гончарук Н. Т. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові та функціональні аспекти / Н. Т. Гончарук, Л. Л. Прокопенко // Публічне управління: теорія та практика : зб. наук. пр. Асоціації докторів наук з держ. упр. – Х. : Вид-во "ДокНаукДержУпр", 2011. – 3 (7). – С. 31 – 38.
6. Гонюкова Л. В. Інтерактивні методи взаємодії : метод. рекомендації / Л. Гонюкова, Е. Ламах, І. Рейтерович та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2015. – 39 с.
7. Громадська участь у творенні та здійсненні державної політики / уклад. : д-р соц. наук, проф. Е. А. Афонін, канд. іст. наук, доц. Л. В. Гонюкова, канд. наук з держ. упр., доц. Р. В. Войтович. – К. : [б. в.], 2005. – 250 с
8. Громадянське суспільство: проблеми і напрями інституційного розвитку: навч. посіб. / за заг. ред. Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2008. – 55 с.
9. Драгомирецька Н. Модель комунікації в державному управлінні // Вісник УАДУ, 2005. - № 4. – с. 23 – 30.
10. Згуровський М.З., Родіонов М.К., Жиляєв І.Б. Розвиток інформаційного суспільства: Правове регулювання у сфері інформаційних відносин. – К.: НТУУ «КПІ», 2006. – 542 с.
11. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999. - С. 145 – 196
12. Інформаційна демократія: реалії та виклики часу : [монографія] / Антоніна Миколаївна Митко. – Луцьк : Вежа-друк, 2014. – 400 с.
13. Комунікування реформ: планування, реалізація, оцінка [Текст] : [посібник] / [Дубов Д., Баровська А., Матвієнко О. ; заг. ред.: А. Кулаков, К. Паригіна] ; USAID від америк. народу, Програма "РАДА: підзвітність, відповідальність, демократ. парлам. представництво", Інтерньюз-Україна, Фонд Сх. Європа. - Київ : [б. в.], 2016.
14. Манжола П.Г. Взаємодія влади та громадян: практика легітимації інститутів влади у новітній історії України // Стратегічні пріоритети, №1(2), 2007 р. – С.58 – 64.
15. Механізми взаємодії суспільства та влади : навч. посіб. / кол. авт.: Михненко А.М., Кравченко С.О., Мартиненко В.Ф. та ін.. – К. : НАДУ, 2012. – 196 с.
16. Политические коммуникации: учебное пособие для студентов вузов/под ред. Соловьёва А.И. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 332 с.
17. Посібник з розвитку громад: Практичний порадник для небайдужих / Кол.авт.:
18. Расторгуев С.П. Философия информационной войны. – М. : Московский психолого-социальный институт, 2003. – 496 с
19. Системні чинники взаємодії політики і управління [Текст] : наук. роз-робка / В. А. Ребкало, Е. А. Афонін, В. А. Шахов [та ін.] ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Каф. держ. політики та упр. політ. процесами. - К. : НАДУ, 2010. - 39 с.
20. Суспільство та влада: механізми взаємодії : навч.-метод. матеріали для слухачів дисципліни “Механізми взаємодії суспільства і влади” / А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук та ін. – К. : НАДУ, 2013. – 80 с.
21. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні : [навчально-методичний посібник] / Т. І. Євтухова, Ю. В. Легенько, Р. І. Міщенко, О. В. Родіонов, О. В. Родіонов, О. М. Руденко / ДП «Укртехінформ». – Київ, 2013. – 250 с.

22. Форми та методи залучення громадськості: Навч. посіб. / Інститут громадянського суспільства ; за заг. Ред. В. Артеменка. – К. : ІКЦ «Леста», 2007. – 240 с.

Допоміжна

23. Політична наука: історія дисципліни / Г. Алмонд // Поліс. – 2010. – № 6. – С. 32 – 40.

24. Андресюк Б. П. На шляху до громадянського суспільства. Б. П. Андресюк. – К., Вища школа, 2000. – 282 с.

25. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика / В. М. Бебик. – К., Вища школа, 2000. – 442 с.

26. Дегтярьов А. А. Політика як сфера суспільного життя / А. А. Дегтярьов // Соціально-політичний журнал. – 2007. – № 2. – С. 24 – 30.

27. Загальна й прикладна політологія : навч. посібн. / під загальною редакцією В. І. Жукова, Б. І. Краснова. – М. : МГСУ. изд. "Союз", 2011. – 992 с.

28. Класики політичної думки (від Платона до Макса Вебера) / за ред. Й. З. Дзюбка, Х. М. Левківського. – К. : Вища школа, 2002. – 382 с.

29. Кирилюк Ф. М. Історія політології : підручник. – К. : Вища школа, 2002. – 442 с.

Інформаційні ресурси

30. Новостной портал ЛигаБизнесИнформ [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://liga.net>

31. Нормативные акты Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nau.ua>

32. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>

33. Право. Украина. – Режим доступу: <http://www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html>